

ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ НАУКОВЦІВ, ОСВІТЯН, ІННОВАТОРІВ

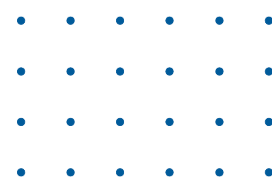

ЗМІСТ

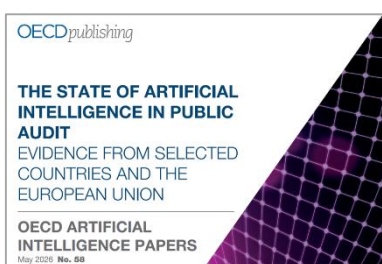
1. Документи міжнародних організацій.....	2
ОЕСР: ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДЕРЖАВНОМУ АУДИТІ.....	2
ОЕСР: ПІДВИЩЕННЯ СУМІСНОСТІ СИСТЕМ МОНІТОРИНГУ, ЗВІТНОСТІ ТА ПЕРЕВІРКИ ВИКИДІВ.....	3
ОЕСР: РАННЄ НАВЧАННЯ ТА БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ.....	4
ОЕСР: НАСКІЛЬКИ ДОБРЕ ПІДГОТОВЛЕНІ УЧНІ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	5
ОЕСР: СТАТИСТИКА БІЗНЕС-ІННОВАЦІЙ.....	6
2. Корисні новини України та світу	7
НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КАЗАХСТАНУ	7
ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНИХ ЛІЦЕНЗІЙ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
УНІВЕРСИТЕТИ ПОВИННІ УРАХУВАТИ НОВІ ПРАВИЛА РОБОТИ З ІІІ ПІД ВПЛИВОМ EU AI АСТ.....	8
ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИСТАЛОГРАФІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА НАВЧАННЯ	9
ОРІЄНТАЦІЯ НА ЕЛІТАРНІ СПИСКИ ЖУРНАЛІВ ОБМЕЖУЄ РОЗВИТОК ОСВІТИ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ	10
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ГШІ У ДОСЛІДЖЕННЯХ	11
ЩЕ ОДИН АСПЕКТ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ПОВІДОМЛЯТИ ГРАНТОДАВЦІВ ПРО ВІДКЛИКАННЯ СТАТЕЙ.....	11
ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАВДАННЯМ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	12
ЗАХИСНІ МЕХАНІЗМИ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІІІ: БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА АКАДЕМІЧНИМИ ДИСКУСІЯМИ.....	13
DOAJ: ЯК ЗМІНЮЄТЬСЯ ГЛОБАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ВІДКРИТОЇ НАУКИ	14
«МОДУЛЬНА» ОСВІТА ЗАМІСТЬ ТРАДИЦІЙНОГО ДИПЛОМА: ЧИ ГОТОВА ДО ЦЬОГО БРИТАНІЯ?	15
ВІДКРИТІ ДАНІ У ЦЕНТРІ УВАГИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ «ЗЕЛЕНОЇ» УГОДИ.....	16
ЯК СТІМКО УНІВЕРСИТЕТИ ВТРАЧАЮТЬ СТАБІЛЬНІСТЬ І ДОВІРУ	17
3. Наукові заходи	18
ДЕ МЕЖА МІЖ «НАДИХНУТИСЯ» І «ПРИВЛАСНИТИ»	18

ДЕРЖАВНА ОНЛАЙН-РЕЄСТРАЦІЯ НДР	18
ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО ФІНАНСУЮТЬ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ	19
КНИЖКОВИЙ МІНІ-ФЕСТИВАЛЬ	20
ПОГОВОРИМО ПРО ЄВРОПЕЙСЬКУ РАМКУ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КАР'ЄР	20
FAIR-ДАНІ ЯК НОРМА	21
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ, ФІЛОСОФІЇ ТА ПРАВА	21
ОСВІТНІ ГОРИЗОНТИ.....	22
ЗАСТОСУНКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....	22
СПРАВЖНЄ НАВЧАННЯ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ	23
МАЙБУТНЄ СТУДЕНТСЬКОЇ МОБІЛЬНОСТІ	24

1. Документи міжнародних організацій

ОЕСР: ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ДЕРЖАВНОМУ АУДИТІ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала робочий документ «Використання штучного інтелекту в державному аудиті: дані окремих країн та Європейського союзу». У ньому зазначається, що штучний інтелект у державному аудиті - нове середовище, яке швидко розвивається та змінює систему аудиту у державному секторі. У період з березня по липень 2025 року ОЕСР було проведено серію консультацій з 15 аудиторськими установами у 14 країнах та ЄС, щоб оцінити поточний стан упровадження ШІ у державному аудиті. Отримані результати засвідчують зростаючу зацікавленість інституцій у ШІ: дві третини мають формальну стратегію у галузі запровадження ШІ, 80% мають внутрішні посібники з ШІ, 87% пропонують навчання персоналу. Тим не менш, рівні зрілості процесу запровадження ШІ дуже різняться, багато упроваджень залишаються на стадії

пілотного проекту. При цьому установи цілеспрямовано інвестують у створення системи управління, навичок та технічних засад, необхідних для ширшого впровадження ІІІ. З'ясовано, що застосування ІІІ в державному аудиті забезпечує виявлення аномалій, передиктивне моделювання, інтелектуальну обробку документів, отже робота з ГІІІ пов'язана з доступом до надійних, безпечних та сумісних технологічних середовищ. Декілька вищих органів аудиту досягли значного прогресу у створенні інфраструктури, готової до ІІІ, але наразі зберігається помітний розрив між ранніми експериментами та масштабованими середовищами виробничого рівня, необхідними для того, щоб ІІІ повністю розкрив свій потенціал. Подолання цього розриву стане одним із визначальних інвестиційних пріоритетів найближчих років. У документі розглядається, як установи державного аудиту досліджують використання штучного інтелекту для посилення нагляду та вдосконалення процесів аудиту; якими є нові застосування ІІІ для виявлення аномалій, обробки документів, управління знаннями та прогнозування оцінки ризиків. Ключові проблеми, виявлені під час дослідження: фрагментованість систем даних, обмеженість внутрішньої технічної експертизи та систем управління. Зміцнення управління даними, цифрової інфраструктури та внутрішнього потенціалу розвитку матиме вирішальне значення для аудиторських установ, які прагнуть відповідально масштабувати ІІІ, зберігаючи при цьому прозорість, підзвітність та довіру громадськості.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/the-state-of-artificial-intelligence-in-public-audit_f4a6c658-en.html,
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/05/the-state-of-artificial-intelligence-in-public-audit_35d068d9/f4a6c658-en.pdf,
<https://doi.org/10.1787/f4a6c658-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: ПІДВИЩЕННЯ СУМІСНОСТІ СИСТЕМ МОНІТОРИНГУ, ЗВІТНОСТІ ТА ПЕРЕВІРКИ ВИКИДІВ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Підвищення сумісності систем моніторингу, звітності та перевірки викидів відповідно до норм законодавства». У ньому зазначається, що розуміння глобального впливу політики щодо пом'якшення наслідків зміни клімату стає дедалі більш складним завданням. Політика зі скорочення викидів парникових газів в одній країні може породжувати складні транскордонні ефекти (як позитивні, так і негативні) на торговельні потоки, процеси поширення технологій, інвестиційні рішення й екологічний вплив викидів в інших країнах. Управління цими процесами має важливе значення для оптимізації глобальних зусиль зі скорочення викидів. Члени Кліматичного клубу висловлюють стурбованість з приводу появи безлічі підходів до обліку викидів вуглецю,

пов'язаних з різними інструментами для вирішення проблем викидів вуглецю та відповідним ціноутворенням. Надійні та сумісні системи вимірювання викидів, включаючи ті, що надаються системами моніторингу, звітності та верифікації мають вирішальне значення для реалізації цього завдання. Сумісність дозволяє перетворювати дані, зібрані в рамках однієї системи, та використовувати їх в інших системах, підтримує цілісність та достовірність політики пом'якшення наслідків зміни клімату, надаючи надійні дані про викиди. У звіті досліджуються практичні шляхи встановлення сумісних показників вуглецевої інтенсивності шляхом використання існуючих систем моніторингу, звітності та верифікації (MRV); засвідчується, що сумісність не вимагає повної гармонізації систем MRV; пропонуються шляхи розширення охоплення та збільшення дезагрегації даних про викиди і встановлення взаємного визнання методів оцінювання викидів та систем звітності й верифікації даних; показані правові та інституційні механізми збалансування відкритості даних та конфіденційності їх збору для побудови довіри і сприяння транскордонному використанню даних.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/enhancing-the-interoperability-of-policy-mandated-emission-monitoring-reporting-and-verification-systems_3413255a-en.html,

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/04/enhancing-the-interoperability-of-policy-mandated-emission-monitoring-reporting-and-verification-systems_d2083427/3413255a-en.pdf,

<https://doi.org/10.1787/3413255a-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: РАННЄ НАВЧАННЯ ТА БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДІТЕЙ

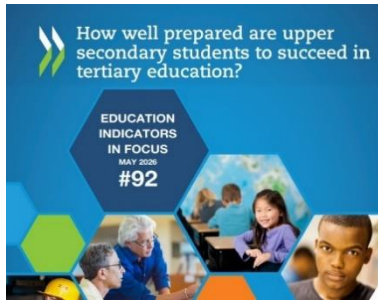

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала звіт «Будуємо міцний фундамент для життя: результати дослідження раннього навчання та благополуччя дітей 2025 року». У ньому зазначається, що перші п'ять років життя дитини є критично важливими й одночасно сповненими вразливостей. Упевнене володіння рядом важливих навичок на ранньому етапі готує дітей до успіху у подальшому навчанні й до дорослішання, перетворюючи їх на здорових і добре адаптованих дорослих. Разом із тим, невдалий початок навчання може стати причиною краху позитивних траєкторій розвитку. Міжнародне дослідження раннього навчання та благополуччя дітей покликане дати уявлення про ранній розвиток дітей у віці 5 років. Воно забезпечує поєднання прямої оцінки навичок дітей (за допомогою захоплюючих ігрових завдань на планшетах) з непрямыми вимірами, отриманими від батьків та вчителів стосовно базових навичок навчання, виконавчих функцій, а також соціально-емоційних умінь дітей, що дозволяє сформувати всебічне розуміння їхнього раннього етапу навчання та розвитку.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/building-strong-foundations-for-life_02bf8efe-en.html,
https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/05/building-strong-foundations-for-life_94626d20/02bf8efe-en.pdf,
<https://doi.org/10.1787/02bf8efe-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: НАСКІЛЬКИ ДОБРЕ ПІДГОТОВЛЕНІ УЧНІ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ ДО ВИЩОЇ ОСВІТИ

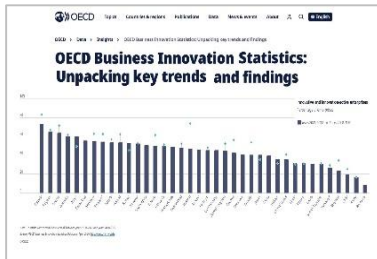
Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала аналітичний огляд «Наскільки добре підготовлені учні старших класів середньої школи до успіху у вищій освіті?». У ньому зазначається, що доступ до вищої освіти та попит на неї стали більшими та у середньому майже дві третини випускників шкіл в країнах ОЕСР вступають хоча б на одну з обраних ними програм вищої освіти. Проте частка абітурієнтів, яким пропонується принаймні одне місце у вищій освіті, значно варіюється залежно від країни: цей показник дуже високий у Франції (95%), Греції (90%), Словаччині (86%) та Чехії (83%) і значно нижчий у Фінляндії (41%), Швеції (39%), Шотландії (34%). Ці відмінності відображають різні моделі вступу. Країни з високими показниками вступу зазвичай мають і кращий потенціал середньої освіти, широкий спектр короткострокових або професійно-технічних програм та менш вибіркові процедури вступу. Серед тих, хто вступає до вищої освіти, рівень завершення навчання є нерівномірним. У середньому лише 43% студентів бакалаврату завершують навчання вчасно. Цей показник зростає до 59% через один додатковий рік після завершення їхньої програми та 70% через три додаткові роки. Рівень відсіву на першому курсі значно відрізняється залежно від країни, а такі чинники, як вартість навчання та гнучкість навчальної програми, впливають на те, чи студенти завершують навчання вчасно і чи завершують взагалі. Для багатьох учнів старших класів рішення щодо вступу на вищу освіту приймаються в умовах значної невизначеності: у 2022 році майже 39% 15-річних підлітків не були упевнені щодо своїх майбутніх кар'єрних планів. У цьому контексті підготовка учнів до закінчення старшої середньої освіти стала важливою для забезпечення їх плавного переходу до вищої освіти, що є поворотним етапом у житті молодих людей, знаменує їхній вступ у доросле життя і має велике символічне значення. У 2024 році близько 60% 25-34-річних без середньої освіти були працевлаштовані, порівняно з 79% тих, хто отримав таку освіту. Вища освіта необхідна для багатьох професій на сучасному ринку праці і такий попит швидко зростає, дедалі більша частка кожного покоління переходить на цей рівень для старту своєї кар'єри.

Детальніше: https://www.oecd.org/en/publications/how-well-prepared-are-upper-secondary-students-to-succeed-in-tertiary-education_8c3608e1-en.html,

https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2026/05/how-well-prepared-are-upper-secondary-students-to-succeed-in-tertiary-education_f5dd5ee7/8c3608e1-en.pdf, <https://doi.org/10.1787/8c3608e1-en>

Фото: скріншот

ОЕСР: СТАТИСТИКА БІЗНЕС-ІННОВАЦІЙ

Організація економічного співробітництва та розвитку опублікувала оновлену базу даних бізнес-інновацій вкупі з аналітичним матеріалом «Статистика бізнес-інновацій ОЕСР: аналіз ключових тенденцій». У публікації показано, як компанії генерують, упроваджують та масштабують інновації. Зазначається, що вивчення статистичних показників національних статистичних організацій, побудованих на єдиному методичному підході, дозволяє сформувати картину інноваційних процесів та вивчати бізнес-інновації, що виходить за рамки традиційних показників, виявляти моделі інновацій, вивчати сильні і слабкі сторони різних типів фірм. Обстеження інновацій проводяться відповідно до керівництва ОЕСР/Євростата. Компанії самостійно повідомляють про різноманітні аспекти інновацій, інноваційний профіль підприємства та контексту, в якому воно працює. Широкий погляд на інновації (впровадження нового або значно покращеного продукту або бізнес-процесу, незалежно від того, чи це формальні НДДКР чи захищене патентами чи формальною інтелектуальною власністю) має ключове значення для охоплення багатовимірного спектру інноваційної діяльності, вивчення рушійних сил та оцінювання результатів. База даних статистики бізнес-інновацій ОЕСР оновлюється кожні два роки та пропонує унікальну добірку з 80-ти показників. Останнє оновлення охоплює період 2020-2022 років для 33 країн-членів ОЕСР та семи ключових країн-партнерів і країн-кандидатів на вступ. Попри високий рівень гармонізації, зберігаються окремі розбіжності у методології опитувань та інтерпретації ключових понять («новизна», «значне поліпшення» тощо). Тим не менш, застосовувані показники добре підходять для виявлення структурних відмінностей, наприклад, між розмірами фірм у галузях, та опису загальних тенденцій. Методологія дослідження постійно розвивається, щоб охопити нові явища, - штучний інтелект, його суб'єкти, економічний та суспільний вплив.

Детальніше: <https://www.oecd.org/en/data/insights/data-explainers/2026/04/oecd-business-innovation-statistics-unpacking-key-trends-and-findings.html>, <https://www.oecd.org/en/data/datasets/business-innovation-statistics-and-indicators.html>

Фото: скріншот

2. Корисні новини України та світу

НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КАЗАХСТАНУ

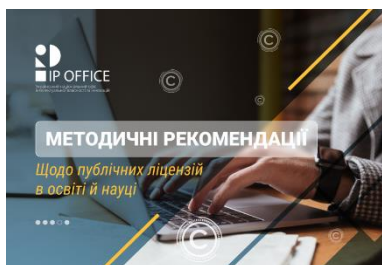

Уряд Республіки Казахстан відповідно до Угоди між Міністерством освіти і науки Республіки Казахстан та Міністерством освіти і науки України про співпрацю в галузі освіти і науки від 14 вересня 2010 року оголосив про старт конкурсу стипендій на 2026/2027 навчальний рік. Конкурс оголошений на здобуття 40 стипендій для громадян України, з яких за ступенем «Бакалавр» – 30, за ступенем «Магістр» – 10. Претенденти на отримання стипендії повинні бути громадянами України, постійно проживати в Україні, здобувати відповідний ступень вищої освіти за рахунок такої стипендії вперше; знати англійську мову (для кандидатів, які плануються навчатися на англомовних програмах). Заявку на навчання за грантом можна подати до 29 травня 2026 року.

Детальніше: <https://mon.gov.ua/news/mon-pryimaie-dokumenty-vid-kandydativ-na-navchannia-u-zakladakh-vyshchoi-osvity-kazakhstanu>, <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/mizhnarodna/2026/anketa-kazaxstan-2026.pdf>

Фото: pixabay.com

ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ МЕТОДИЧНИХ РЕКОМЕНДАЦІЙ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ПУБЛІЧНИХ ЛІЦЕНЗІЙ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій запрошує представників наукової та освітньої спільноти долучитися до обговорення проєкту «Методичних рекомендацій щодо використання публічних ліцензій в освітній та науковій діяльності». Документ розроблено ІР-офісом спільно з профільними експертами у сфері інтелектуальної власності задля формування єдиних підходів до використання публічних ліцензій у діяльності закладів вищої освіти та наукових установ України. Проєкт охоплює, зокрема, поняття публічної ліцензії, правові інструменти захисту авторського права і суміжних прав, передбачені Законом України «Про авторське право і суміжні права», у частині використання публічних ліцензій, а також розкриває особливості застосування різних типів ліцензій Creative Commons, використання публічних ліцензій, що дозволяють використання твору у некомерційних та комерційних цілях тощо. Окрему увагу

приділено положенням таких ліцензій, які можуть не повністю відповідати вимогам національного законодавства та, відповідно, створюють потенційні правові ризики у діяльності закладів освіти і науки. Методичні рекомендації покликані сприяти коректному та безпечному використанню об'єктів авторського права в освітній та науковій діяльності; уніфікувати практику застосування публічних ліцензій у закладах вищої освіти та наукових установах; підвищити рівень правової обізнаності щодо можливостей і обмежень використання відкритих ліцензій; мінімізувати ризики порушення прав інтелектуальної власності при створенні, використанні та поширенні освітнього і наукового контенту. Зауваження та пропозиції до проєкту можна подати до 15 травня 2026 року.

Детальніше: <https://nipo.gov.ua/anons-proiekt-metod-rekomendatsij/>,
https://nipo.gov.ua/wp-content/uploads/2026/05/Proiekt_rekomendatsii_publichni_litsenzii_05_2026.pdf

Фото: ІР офіс

УНІВЕРСИТЕТИ ПОВИННІ УРАХУВАТИ НОВІ ПРАВИЛА РОБОТИ З ІІІ ПІД ВПЛИВОМ EU AI АСТ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Сегер Асаф «Новий закон ЄС про ІІІ може змусити університети «змінити все»». У ній розглядаються можливі наслідки упровадження Європейського акта про штучний інтелект (EU AI Act) для університетів та виклики, пов'язані з використанням генеративного ІІІ у навчанні, оцінюванні й дослідженнях. Автор зазначає, що нове європейське регулювання може суттєво вплинути на вже сформовані практики використання ІІІ у вищій освіті. Він посилається на позицію директора з координації політики та форсайту Європейської асоціації університетів Томаса Йоргенсена, який попереджає: частина нинішніх підходів університетів не відповідає новим вимогам законодавства, зокрема – в частині оцінювання результатів навчання. Відповідно до EU AI Act системи штучного інтелекту, які застосовуються для оцінювання студентів, належать до категорії високого ризику, що означає необхідність дотримання надзвичайно жорстких вимог щодо прозорості, контролю даних і відповідальності. Остаточні рекомендації від офісу ІІІ Європейської Комісії ще не оприлюднені, однак уже зараз існує обґрунтований сумнів щодо законності окремих форм використання ІІІ викладачами. Після появи генеративних ІІІ-інструментів у 2022–2023 роках багато університетів створили робочі групи, розробили внутрішні політики та оприлюднили власні рекомендації щодо відповідального використання ІІІ. Наступним етапом стане їх адаптація до нових регуляторних вимог ЄС, що вимагатиме масштабного перегляду вже запроваджених практик щодо ІІІ як в освіті, так і в наукових дослідженнях. Наразі ІІІ активно застосовується у STEM-галузях для роботи з великими масивами даних, але залишається відкритим питання

конфіденційності й захисту даних, особливо - у сфері медицини та охорони здоров'я. Крім того, існує проблема залежності європейських університетів від американських мовних моделей. У звіті EUA наголошується, що домінування англійських моделей, натренованих переважно на американських даних, може послаблювати інтелектуальне різноманіття європейського академічного простору. В якості альтернативи пропонується проєкт EuroLLM, орієнтований на створення європейських мовних моделей. Таким чином, упровадження EU AI Act може стати для університетів не лише юридичним чи технічним викликом, а й чинником трансформації системи академічного управління в цілому.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/news/looming-eu-ai-act-could-force-universities-change-everything>

Фото: pixabay.com

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИСТАЛОГРАФІЇ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА НАВЧАННЯ

Кембриджський центр кристалографічних даних (CCDC) та ЮНЕСКО оголосили про старт прийому заявок на участь у Програмі з питань програмного забезпечення кристалографії для досліджень та навчання. Ця віртуальна програма започаткована відповідно до Рекомендацій ЮНЕСКО щодо відкритої

науки та Ініціативи ЮНЕСКО з дистанційного доступу до лабораторного обладнання. Вона покликає надати дослідникам інструменти та знання, необхідні для зміцнення їхніх компетенцій у галузі кристалографії та фізики твердого тіла, а також підтримати упровадження цих інструментів та формування відповідної культури на рівні дослідницьких установ. CCDC є куратором Кембриджської структурної бази даних – найбільшого у світі сховища експериментальних кристалічних структур малих органічних і металоорганічних сполук. Навчальна програма охоплюватиме різні аспекти роботи з цією базою даних та пов'язаним програмним забезпеченням, а саме: пошук структур і аналіз тенденцій у CSD; ефективна візуалізація молекул і кристалічних пакувань; розуміння та валідація геометрії молекул у кристалічних структурах; аналіз небондованих (міжмолекулярних) взаємодій для оцінки твердого стану. Участь у Програмі можуть взяти викладачі і співробітники академічних установ та постдокторанти із країн, що мають право на участь у програмі FAIRE від CCDC (у тому числі - з України). Заявку на участь можна подати до 15 травня 2026 року.

Детальніше: <https://unesco-2023.limesurvey.net/175287?lang=en>,

<https://nrfu.org.ua/news/pryjom-zayavok-na-dystancijnyj-trening-yunesko-ccdc-z-pytan-programnogo-zabezpechennya-dlya-krystalografiji-dlya-doslidzhen-ta-navchannya-dedlajn-15-travnya-2026-r/>

Фото: скріншот

ОРІЄНТАЦІЯ НА ЕЛІТАРНІ СПИСКИ ЖУРНАЛІВ ОБМЕЖУЄ РОЗВИТОК ОСВІТИ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Андре Спайсер «Елітарні списки журналів підривають суспільне призначення бізнес-шкіл». У ній розглядається вплив систем оцінювання наукової діяльності бізнес-шкіл на тематичну спрямованість наукових досліджень, дієвість академічних стимулів та здатність університетів реагувати на суспільні виклики.

Автор зазначає, що у багатьох бізнес-школах кар'єрне просування, фінансування та професійна репутація значною мірою залежать від публікацій у невеликій групі високореєтингових журналів. Така система стимулює дослідників орієнтуватися насамперед на вимоги цих видань, а не на практичну або суспільну значущість власної роботи. Журнали, які вважаються «елітними», часто надають перевагу вузькоспеціалізованим і методологічно складним дослідженням, що може віддаляти бізнес-школи від реальних економічних і соціальних проблем, зокрема - вивчення питань нерівності, зміни клімату або умов праці. Дослідники змушені адаптувати тематику і стиль своїх робіт до очікувань редакцій та рецензентів з цього пулу, а домінування рейтингових списків впливає специфічним чином на усю академічну культуру. Молоді науковці швидко засвоюють систему стимулів, у якій головною метою стає публікація у визначеному переліку журналів, а не науковий результат. Це, як правило, зменшує інтерес до міждисциплінарних досліджень, широкої відкритої публічної комунікації та співпраці з бізнесом і державними структурами. Питання глобальної нерівності в академічному середовищі стає більш гострим, оскільки провідні журнали здебільшого базуються у США або Великій Британії та орієнтуються на англomовний академічний контекст. На думку автора це створює додаткові бар'єри для дослідників з інших регіонів і звужує тематичне та методологічне різноманіття наукових публікацій. Проблема полягає не у самих академічних журналах, а в їхньому надмірному впливі на поточну систему оцінювання. Необхідно орієнтуватись на суспільний вплив досліджень, якість викладання та взаємодію з професійними спільнотами, а не лише на публікаційну активність науковців у вузькому переліку схвалених інституціями видань. Нинішня модель академічного оцінювання у вузькому сенсі послаблює здатність бізнес-шкіл виконувати суспільну функцію, а в широкому – спотворює академічну конкуренцію та знижує цінність орієнтації науковців на виконання суспільно значущих досліджень.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/opinion/elitist-journal-lists-undermine-social-purpose-business-schools>

Фото: pixabay.com

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ГШІ У ДОСЛІДЖЕННЯХ

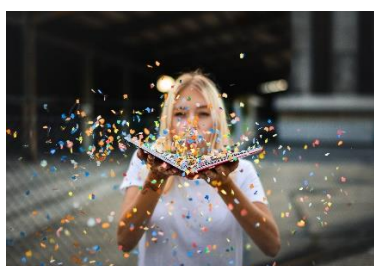

На сайті Європейської Комісії у розділі «Дослідження та інновації» опубліковано оновлену версію «Постійно оновлюваних керівних принципів щодо відповідального використання генеративного штучного інтелекту в дослідженнях». Документ форуму зацікавлених сторін Європейського дослідницького простору / ERA пропонує прості та зрозумілі практичні вказівки для дослідницької спільноти з метою сприяння впровадженню та відповідальному використанню генеративного штучного інтелекту. Перша версія керівництва була видана ще у 2019 році, тепер вона доопрацьована з урахуванням стрімкого розвитку ГШІ та відображає останні технологічні розробки у цій сфері і їхній вплив на наукову спільноту. Збережено практично орієнтований підхід і принципи наукової етики, такі як підзвітність, прозорість, відповідальність, здійснено їх адаптацію до сучасного моменту. Нові рекомендації стосуються, зокрема, взаємодії з третіми сторонами, які використовують ШІ під час нарад або в рамках управління інформацією, ідентифікують пов'язані з цим ризики, фокусуються на необхідності урахування того, що інструменти ШІ мають «приховані підказки-інструкції», невідомі користувачам.

Детальніше: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/news/all-research-and-innovation-news/updated-era-living-guidelines-responsible-use-generative-ai-research-2026-05-08_en, https://research-and-innovation.ec.europa.eu/document/download/2b6cf7e5-36ac-41cb-aab5-0d32050143dc_en?filename=ec_rtd_ai-guidelines.pdf

Фото: скріншот

ЩЕ ОДИН АСПЕКТ ДОБРОЧЕСНОСТІ: ПОВІДОМЛЯТИ ГРАНТОДАВЦІВ ПРО ВІДКЛИКАННЯ СТАТЕЙ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Джека Гроува «Науковців можуть зобов'язати повідомляти про відкликання своїх публікацій при поданні заявок на грантове фінансування». У ній пропонується поговорити про ідею запровадження обов'язкової вимоги інформувати майбутніх грантодавців про факти відкликання наукових публікацій за останні 5 років та пояснення причин такого відкликання учасниками конкурсів на отримання дослідницьких грантів. Питання ретракцій дедалі активніше обговорюється у контексті наукової доброчесності та процедур оцінювання дослідників. Частина експертів вважає доцільним включення інформації про відкликані статті до грантових заявок, оскільки це може підвищити прозорість і відповідальність у науковому середовищі. Прихильники такої ідеї пропонують розглядати ретракції не лише як ознаку порушень,

а і як елемент відкритого наукового процесу. У публікації зазначається, що причини відкликання статей можуть суттєво відрізнятися — від навмисних маніпуляцій до чесного виявлення помилок авторами. Саме тому, як наголошують окремі співрозмовники автора, механічне трактування ретракцій як доказу недоброчесності може бути проблематичним. У матеріалі також звертається увага на зростання кількості ретракцій у наукових журналах. Це частково пов'язано з більшою відкритістю у науковому середовищі, активнішим виявленням порушень і розвитком інструментів перевірки даних та публікацій. Разом із тим, нинішня академічна культура часто сприймає відкликання статті як серйозний репутаційний удар незалежно від обставин. Запровадження «карального» підходу може створити небажані наслідки для наукової спільноти, внаслідок чого науковці будуть уникати добровільного виправлення помилок або відкликання проблемних робіт через страх втратити можливості для подальшого фінансування або кар'єрного просування. Отже, система має відрізняти випадки свідомого шахрайства від ситуацій, коли автори самостійно визнають помилки. У статті також порушується питання, як саме грантодавці мають оцінювати інформацію про ретракції, адже універсальних критеріїв наразі немає, а запровадження механізму декларування вимагає ретельного аналізу академічної репутації та напрацювання відповідної практики. Дискусія навколо декларування ретракцій відображає поточні зміни у розумінні наукової доброчесності та академічної відповідальності. Автор говорить про те, як поєднати вимоги прозорості з підтримкою культури відкритого визнання помилок у дослідженнях.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/news/scientists-made-declare-retractions-when-seeking-grant-funding>

Фото: pixabay.com

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЇЇ ВІДПОВІДНІСТЬ ЗАВДАННЯМ СТАЛОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти оприлюднило «Доповідь про якість вищої освіти, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2025 році». Документ містить комплексний аналіз стану системи вищої освіти України, фіксує ключові показники та зміни, що відбулися упродовж року, а також окреслює напрями подальшого розвитку в контексті інтеграції до Європейського простору вищої освіти. У ньому висвітлюються результати функціонування системи зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, постакредитаційного моніторингу, транскордонної діяльності у сфері забезпечення якості та пілотування інституційної акредитації. Узагальнено кращі практики, виокремлено системні проблеми освітніх програм, проаналізовано ефективність реагування внутрішніх систем забезпечення якості закладів вищої освіти на

виявлені недоліки. Продемонстровано відповідність діяльності Національного агентства стандартам і рекомендаціям ESG 2015, а також подано загальні дані системи вищої освіти України (мережа закладів вищої освіти, контингент здобувачів освіти, кадровий потенціал). Особливу увагу приділено відповідності вищої освіти України завданням сталого інноваційного розвитку.

Детальніше: <https://bit.ly/4nkm9Zj>, <https://bit.ly/3ReKdRa>, <https://t.me/naqaua/1209>

Фото: скріншот

ЗАХИСНІ МЕХАНІЗМИ ВІДПОВІДАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ІІІ: БАЛАНС МІЖ БЕЗПЕКОЮ ТА АКАДЕМІЧНИМИ ДИСКУСІЯМИ

У блозі на сайті компанії Clarivate опублікована стаття Крістіни Бланка-Санчо «Захисні механізми відповідального використання ІІІ: баланс між безпекою та академічними дискусіями». У ній йдеться про результати дослідження щодо захисту та фільтрації контенту з використанням ІІІ, які можуть сприяти безпечному та етичному застосуванню ІІІ в

академічних дослідженнях без шкоди для наукової свободи. Наголошується, що по мірі упровадження ІІІ в наукові процеси стає очевидною необхідність формування нових правил та норм у складі загальних та галузевих стандартів академічної доброчесності. ІІІ відкрив нові можливості для академічних досліджень, дозволяючи швидше знаходити, узагальнювати та синтезувати знання, а також підтримуючи науковий дискурс. Разом із тим з новою гостротою постає питання забезпечення відповідального використання ІІІ для збереження академічної свободи та дотримання наукової сумлінності. Існують різні способи технічного вирішення цієї проблеми. Два найважливіші з них — запобіжники (проактивні механізми, призначені для запобігання небажаній поведінці моделі) та фільтрація контенту (реактивний механізм, який оцінює вхідні дані програми та згенеровані моделлю результати, щоб визначити, чи слід їх видавати користувачу). Наразі використовуються автоматизовані моделі класифікації виявлення та блокування (або позначення) небажаного або шкідливого контенту. По суті, фільтри контенту являють собою процеси, які можуть блокувати потрапляння контенту до LLM, а також блокувати доставку відповідей LLM. Мета фільтрації контенту — виловлювати та блокувати неприйнятний контент, який може бути сформований під час процесу генерації відповіді. Проблемним є питання визначення рівня безпеки та збалансування безпеки й відкритості. Інструменти штучного інтелекту мають підтримувати дослідження, а не цензурувати їх.

Детальніше: <https://clarivate.com/academia-government/blog/guardrails-for-responsible-ai/>

Фото: скріншот

DOAJ: ЯК ЗМІНЮЄТЬСЯ ГЛОБАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА ВІДКРИТОЇ НАУКИ

На порталі ZENODO оприлюднено документ «Annual Highlights 2025», підготовлений Сундсбо К., Крі Т., Болл Д., Ходжкінсон М., Шень Ц., Арменгу К. Він покликаний інформувати громадськість про підсумки роботи Directory of Open Access Journals (DOAJ) у 2025 році та продемонструвати ключові тенденції розвитку відкритого доступу до наукових публікацій.

Наголошується, що минулий рік став для DOAJ періодом організаційного зміцнення та розширення міжнародної співпраці. Створено неприбуткову фундацію DOAJ Fonden у Данії, що має забезпечити довгострокову стабільність інфраструктури та посилити підзвітність науковій спільноті, відданість принципам відкритої науки. DOAJ продовжив працювати над власними критеріями оцінювання журналів. Станом на кінець 2025 року у DOAJ проіндексовано понад 22 тисячі журналів із 140 країн світу, представлених 91 мовою. У 2025 році платформа отримала майже 9 тисяч заявок від журналів, однак лише близько чверті з них були схвалені після відповідної експертної перевірки. Така принциповість підкреслює прагнення DOAJ посилювати вимоги до якості, прозорості редакційних практик та дотримання академічної доброчесності. Особливу увагу було приділено боротьбі з недоброчесними видавничими моделями, зокрема - діяльністю так званих «paper mills» та сумнівних журналів. Команда з питань доброчесності та етики провела понад 400 розслідувань, більшість із яких завершилися обмеженням доступу проблемних видань до індексу. Окремий фокус було зроблено на розвитку Diamond Open Access — моделі відкритого доступу без оплати з боку авторів або читачів. У DOAJ зазначають, що понад 13 тисяч журналів у базі працюють саме за такою моделлю. Організація бере участь у міжнародних ініціативах, спрямованих на підтримку некомерційних журналів, розвиток спільних стандартів, підвищення видимості видань та зміцнення регіональної інклюзивності у науковій комунікації. Реалізовувались освітні програми, розвивались партнерства та розширювалась мережа амбасадорів. У 2025 році представники DOAJ взяли участь у 150 міжнародних заходах у 47 країнах світу. Значна увага приділялась підтримці журналів з Африки, Латинської Америки та інших регіонів, які раніше були недостатньо представлені у міжнародних індексах відкритого доступу. DOAJ дедалі активніше позиціонує себе не лише як індекс відкритих журналів, а як важливий елемент міжнародної інфраструктури відкритої науки, орієнтований на забезпечення якості, прозорості та довіри до наукових публікацій у глобальному масштабі.

Детальніше: <https://blog.doaj.org/2026/05/13/doaj-annual-highlights-2025/>,
<https://zenodo.org/records/20152107>

Фото: скріншот

«МОДУЛЬНА» ОСВІТА ЗАМІСТЬ ТРАДИЦІЙНОГО ДИПЛОМА: ЧИ ГОТОВА ДО ЦЬОГО БРИТАНІЯ?

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Гелен Пакер «Чи скористається хтось в Англії своїм правом на навчання упродовж життя?». У ній розглядаються перспективи запровадження системи забезпечення права на навчання упродовж життя за рахунок державного фінансування (Lifelong Learning Entitlement / LLE), яка має надати громадянам можливість використовувати державне фінансування для гнучкого здобуття освіти протягом усього життя. Такий інструмент розглядається британським урядом як важливий елемент підтримки професійної адаптації в умовах швидких технологічних змін і трансформації ринку праці, зокрема – внаслідок поширення технологій штучного інтелекту. Система передбачає надання еквівалента чотирьох років фінансування навчання на бакалаврському рівні, який можна буде використовувати не лише для набуття повного ступеня вищої освіти, а й для опанування окремих модулів і проходження коротких програм у різні періоди життя. Гелен Пакер підкреслює, що попри масштабність реформи, інтерес до неї наразі залишається обмеженим як серед потенційних студентів, так і серед закладів вищої освіти. Вона наводить результати опитування, згідно з якими лише 12 % населення знають про існування LLE. Водночас багато закладів вищої освіти не готові активно інвестувати у створення нових форматів навчання через фінансову нестабільність і невизначеність щодо майбутнього попиту на LLE. У статті наголошується, що найбільші труднощі пов'язані з переходом до модульної системи освіти, оскільки університетам необхідно не лише переглядати структуру навчальних програм, а й адаптувати саму систему організації навчання для дорослих, які поєднують освіту з основною роботою та сімейними обов'язками. Представники сектору підкреслюють, що традиційний формат денного навчання не відповідає потребам такої аудиторії. Високореєтингові університети стримано віднеслись до цієї реформи, адже вони наразі і без того стабільно залучають студентів на традиційні трирічні програми. Для таких університетів короткі модульні курси можуть виглядати фінансово менш привабливими та організаційно більш складними. Існують також регуляторні й технічні проблеми: невизначеність механізмів оцінювання якості модульних програм, правил трансферу кредитів та фінансування. А постійні зміни в політиці та затримки з оприлюдненням детальних правил ускладнюють підготовку до запуску системи. LLE може стати важливим кроком до побудови більш гнучкої та доступної моделі вищої освіти. Представники Open University та спеціалізованих закладів наголошують, що модульне навчання здатне розширити доступ до освіти для людей, які не можуть або не хочуть проходити повний традиційний цикл навчання. Lifelong Learning Entitlement наразі є однією з наймасштабніших реформ британської системи вищої освіти за останні роки, однак її успіх значною мірою залежатиме від готовності університетів, держави і самих студентів прийняти цю нову модель навчання, покликану адаптувати

систему вищої освіти до нагальних потреб суспільства, у якому професійне перенавчання стає постійною необхідністю.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/depth/will-anyone-england-take-their-lifelong-learning-entitlement>

Фото: pixabay.com

ВІДКРИТІ ДАНІ У ЦЕНТРІ УВАГИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ «ЗЕЛЕНОЇ» УГОДИ

На офіційному порталі європейських даних European Data опублікований матеріал «Європейська «зелена» угода: кліматичні амбіції під тиском, але дані залишаються у центрі уваги». Зазначається, що Європейська «зелена» угода залишається головною дорожньою картою ЄС для досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року, але останнім часом виникає все більше проблем. Європейська комісія продовжує наполягати на пріоритетності дій щодо клімату, ряд раніше ухвалених цілей і правил переглядаються на тлі тиску економічних, геополітичних важелів та погіршення конкурентоспроможності. Основна мета щодо значного скорочення викидів парникових газів і досягнення нульового рівня до 2050 року залишається юридично обов'язковою. Нещодавно відбулись дебати щодо скорочення викидів до 2040 року: Єврокомісія висунула нову мету, але переговори між державами-членами та Європейським парламентом відбувались на тлі закликів до більшої гнучкості, особливо - для енергоємних галузей промисловості та транспорту. Законодавство щодо «зеленої» угоди спрощується, це стосується правил звітності про сталий розвиток, скорочується адміністративне навантаження на бізнес. В цьому контексті дані продовжують відігравати вирішальну роль у впровадженні «зеленої» угоди, оскільки досягнення кліматичних цілей, скорочення забруднення та реалізація політики енергетичного переходу залежать від надійних, порівнянних та повторно використовуваних даних. Тому ЄС інвестує в такі ініціативи, як «простір даних Європейської «зеленої» угоди», метою якого є забезпечення легкого пошуку, доступності та повторного використання екологічних та кліматичних даних незалежно від національної належності, галузей та державних кордонів. Пов'язуючи цілі політики з відкритими даними, ЄС пропонує дослідникам, журналістам та громадянам відстежувати прогрес у цій сфері, залучати інституції до відповідального ставлення та робити свій внесок у більш прозорий «зелений» перехід.

Детальніше: <https://data.europa.eu/en/news-events/news/european-green-deal-climate-ambition-under-pressure-while-keeping-data-central>,

https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en, <https://green-deal-dataspace.eu/>

Фото: скріншот

ЯК СТРИМКО УНІВЕРСИТЕТИ ВТРАЧАЮТЬ СТАБІЛЬНІСТЬ І ДОВІРУ

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю Пола Джампа «Він дав мені гарну кар'єру. Але зараз ситуація просто жахлива». У ній обговорюються результати другої частини опитування щодо скорочень у британських університетах та їхнього впливу на працівників, які залишилися в системі вищої освіти. Автор наголошує, що хвиля скорочень в університетах

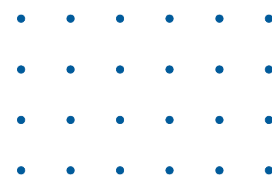
Великої Британії суттєво вплинула не лише на тих, хто втратив роботу, а й на колег, які продовжують працювати в ЗВО. Нинішній загальний стан галузі характеризується низьким моральним духом, перевантаженням і зростанням недовіри до управлінських рішень. Опитування, проведене Times Higher Education, охопило понад тисячу респондентів. Більшість говорить про атмосферу постійної напруги, невизначеності та «синдрому вцілілого», коли збереження робочого місця супроводжується зростанням навантаження і психологічним тиском. Керівництво університетів у багатьох випадках сприймається працівниками як відірване від реальності життя, а скорочення кадрів супроводжуються різким збільшенням навантаження, браком підтримки та внутрішнім відчуттям, що персонал розглядається адміністративними працівниками лише як чергова стаття витрат. Глибокими особистими наслідками таких скорочень стало емоційне виснаження, втрата відчуття професійної стабільності, неприйнятно високий психологічний тиск і загальна криза робочого середовища у вищій освіті. Значна частина скорочень є результатом зростання фінансових труднощів університетів та структурними змінами, які наразі відбуваються в секторі освіти. Але працівники ставлять під сумнів той спосіб ухвалення рішень, який був задіяний - закритість процедур та обмежена участь академічної спільноти в управлінських процесах.

Детальніше: <https://www.timeshighereducation.com/depth/he-has-given-me-good-career-my-word-its-terrible-situation-now>,

<https://nrat.ukrintei.ua/kryza-skorochen-u-brytanskyh-universytetah-lyudskyj-vymir-akademichnyh-zvilnen>

Фото: pixabay.com

3. Наукові заходи

ДЕ МЕЖА МІЖ «НАДИХНУТИСЯ» І «ПРИВЛАСНИТИ»

12 травня 2026 року у рамках серії заходів з підтримки академічної доброчесності та авторського права у змішаному форматі відбувся вебінар «Авторство, культура, право і повага: де межа між «надихнутися» і «привласнити»». Він став площадкою для обговорення актуальних питань авторського права - від навчання та роботи до творчості й культури в цілому. Розглядалися наступні питання: чим відрізняється авторське право від інтелектуальної власності; як змінюється поняття авторства у світі ІІІ і співавторства; де проходить межа між натхненням, цитуванням і порушенням; як використовувати чужі тексти, зображення, музику, і не порушувати правил; як працює право в культурі - від книжок і фільмів до виставок, концертів і публічних подій; як захищається культурна спадщина і народна творчість; як зареєструвати свій твір і що робити, якщо авторські права хтось порушив. Організатори: Бібліотека УКУ, Бібліотека СумДУ, НУВГП, Альянс університетів.

Детальніше: <https://www.facebook.com/events/964361366453203/>,

https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSeylX_zfUwq7vxa9MEy9TaQDzm5JDolnW3DzPF_FBkijfY-0Q/viewform

Фото: організатори

ДЕРЖАВНА ОНЛАЙН-РЕЄСТРАЦІЯ НДР

12 травня 2026 року в рамках Тижня відкритого Уряду відбувся науково-практичний вебінар «Державна онлайн-реєстрація науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій - питання і відповіді, особливості, оновлення». Захід був присвячений обговоренню актуальних питань, що виникають під час роботи із системою державної онлайн-реєстрації науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій, розгляду типових проблем і помилок, а також способам їх усунення. Слухачі разом зі спікером розглянули практичні кейси, отримують пояснення, інформаційні матеріали та дорожню карту з оптимізації процесів реєстрації НДДКР і дисертацій. Організатор – Державна наукова установа «Український

інститут науково-технічної експертизи та інформації».

Детальніше: <https://www.facebook.com/UkrISTEI/posts/pfbid029V6mbuTXBfD7EcCm2DaHAfRhAuF7tVYQLTFD4W4BfvgKJpo3jM3bXgrBvK9S9q3Sl>,
<http://webinar.ukrintei.ua/>

Фото: скріншот

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙ, ЩО ФІНАНСУЮТЬ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

14 травня 2026 року у рамках відзначення 13-ї річниці DORA в онлайн-форматі відбулася презентація посібника з упровадження відповідального оцінювання досліджень установами, що фінансують наукові дослідження. Посібник покликаний підтримати грантодавців у їх діяльності з удосконалення підходів до оцінювання наукових досліджень з акцентом в першу чергу на підвищення якості науки, справедливості та суспільного впливу. У межах заходу відбулися виступи представників DORA та запрошених експертів з різних регіонів світу, які повідомили про свій практичний досвід та надали поради щодо того, як принципи відповідального оцінювання досліджень можуть бути інтегровані в різні політики, системи фінансування та інституційні рамки. Посібник було розроблено за участю фінансуючих організацій з різних країн та галузей науки, він створювався як гнучкий практично орієнтований ресурс для підтримки впровадження відповідального оцінювання досліджень на засадах відсутності єдиного універсального підходу. Обговорювали, як принципи та інструменти «Посібника...» можна адаптувати до різних національних та інституційних умов. Організатори: Declaration on Research Assessment / Декларація щодо оцінювання досліджень (DORA), Глобальна дослідницька рада /Global Research Council (GRC), Асоціація Science Europe.

Детальніше: <https://sfdora.org/2026/04/15/launch-practical-guide-funders/>,
<https://us06web.zoom.us/meeting/register/Fi15tCh3Q-6rwEunICVLCg#/registration>,
<https://nrfu.org.ua/news/dora-prezentuye-praktychnyj-posibnyk-dlya-organizacij-shho-finansuyut-naukovi-doslidzhennya/>

Фото: скріншот

КНИЖКОВИЙ МІНІ-ФЕСТИВАЛЬ

16 травня 2026 року у рамках відзначення Дня науки в Україні відбувся книжковий міні-фестиваль «Без BOOKа не йде наука». Він став площадкою для ознайомлення усіх охочих з сучасним науковим життям поза лабораторними стінами. Під час заходу відбувся ярмарок-продаж книжок від видавництв «Віхола», «Богдан» та Artbooks, були організовані екскурсії до музею О.В. Палладіна, проводилися лекції та майстер-

класи для дітей і дорослих щодо розвитку науки та її значення для суспільного життя, а також дискусії про перспективи вітчизняної науки, освіти та роді в них жінок. Організатор - Інститут біохімії ім. О.В. Палладіна НАН України.

Детальніше: <https://www.nas.gov.ua/news/institut-biohimi-im-ov-palladina-nan-ukrani-zaproshuye-na-knizhkoviy-minifestival-bez-booka-ne-yde-nauka>

Фото: скріншот

ПОГОВОРИМО ПРО ЄВРОПЕЙСКУ РАМКУ ДОСЛІДНИЦЬКИХ КАР'ЄР

18 травня 2026 року у змішаному форматі відбудеться семінар проєкту «SECURE2». Захід покликаний підвищити обізнаність науковців з усіх галузей знань про «Рамки кар'єри дослідників» та продемонструвати можливості її впровадження на інституційному рівні. Проєкт «SECURE2» пілотує впровадження рекомендацій щодо «Європейської рамки

дослідницьких кар'єр» (ERCF) з метою покращення умов кар'єрного зростання та підтримки мобільності дослідників в організаціях, що виконують та фінансують дослідження. Планується обговорити актуальні питання формування і запровадження ERCF, перспективи розвитку кар'єри дослідників та їхньої академічної мобільності, інструменти і способи упровадження відповідних змін на інституційному рівні в межах Європейського дослідницького простору. Організатори: Eurodoc, MCAA, ICoRSA.

Детальніше: <https://www.eurodoc.net/news/2026/secure2-workshop-for-researchers-across-all-career-stages>,

https://mariecuriealumni-eu.zoom.us/meeting/register/Sf9-Qg7UTaaS-yJqmx_sfw#/registration

Фото: скріншот

FAIR-ДАНІ ЯК НОРМА

19 травня 2026 року у рамках Тижня Відкритого Уряду відбудеться онлайн-лекція «FAIR-дані як норма: формуємо культуру належного управління дослідницькими даними». Вона покликана поінформувати усіх зацікавлених осіб про участь України в міжнародній Ініціативі «Партнерство «Відкритий Уряд»» та поширити відомості про кращі практики відкритості у науці за принципом FAIR (відшукуваність, доступність, сумісність, багаторазовість). Планується обговорити наступні питання: переваги відкритості даних для науки; управління дослідницькими даними як міжнародний стандарт; Положення про УДД: структура, вимоги, відповідальність; FAIR у повсякденній науковій практиці; як скласти план управління дослідницькими даними; які інструменти та ресурси доцільно використовувати для роботи з даними (DMPonline, Zenodo, re3data); роль бібліотекарів у підтримці дослідників, що працюють з даними. Організатор – Науково-технічна бібліотека КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Детальніше: <https://www.library.kpi.ua/fair-dani-yak-norma-formuyemo-kulturu-nalezhnogo-upravlinnya-doslidnytskymy-danymy/>, https://t.me/kpi_library/5178, https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScA_MlEqsgsbccmZlfan7uwigUB2v_ZnamlTozFj18dJDCdICA/viewform

Фото: КПІ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ, ФІЛОСОФІЇ ТА ПРАВА

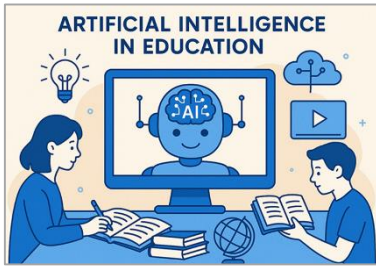

19 травня 2026 року у змішаному форматі відбудеться всеукраїнська конференція молодих учених «Актуальні проблеми історії, філософії та права у дослідженнях молодих учених». Вона стане платформою для обговорення результатів досліджень молодих науковців у галузі соціогуманітарних наук. Планується розглянути актуальні проблеми всесвітньої історії та історії України; нагальні питання розвитку філософії; актуальні проблеми держави і права. Організатори: Інститут всесвітньої історії НАН України, Інститут історії України НАН України, Інститут філософії імені Г.С. Сковороди НАН України, Інститут українознавства імені І. Крип'якевича НАН України, Інститут держави і права імені В.М. Корецького НАН України.

Детальніше: <https://ivinas.gov.ua/anons-naukovikh-zakhodiv/ikh-vseukrainska-konferentsiia-molodykh-uchenykh-aktualni-problemy-istorii-filosofii-ta-prava-u-doslidzhenniakh-molodykh-uchenykh-19-travnia-2026-r.html>, <https://www.nas.gov.ua/news/ih-vseukrainska-konferenciya-molodih-uchenih-aktualni-problemi-istori-filosofi-ta-prava-u-doslidzhenniyah-molodih-uchenih-anons>

Фото: організатори

ОСВІТНІ ГОРИЗОНТИ

27 травня 2026 року в онлайн-форматі відбудеться міжнародна науково-практична конференція «Освітні горизонти: відкриття нових можливостей». Вона стане площадкою для обговорення теоретичних аспектів та поширення кращого практичного досвіду використання інструментів штучного інтелекту та хмарних технологій в рамках наукової, освітньої

діяльності, підвищення кваліфікації та навчання упродовж життя та формування цифрових компетентностей. Планується розглянути наступні питання: трансформація освіти та науки в умовах цифровізації, штучного інтелекту, хмарних технологій; методологія сучасних досліджень в цифровому світі; академічна доброчесність, безпека та захист персональних даних в епоху ШІ; інноваційні підходи до застосування штучного інтелекту в освіті та науці. Організатори: Національний університет «Львівська політехніка» (Україна), Державна академія прикладних наук (Республіка Польща), Варшавський університет сільського господарства (Республіка Польща), Центр розвитку та досліджень освітніх технологій CARDET (Республіка Кіпр), Академія фізичного виховання і спорту (Республіка Польща), Інститут педагогіки Поморської Вищої Школи в Старогарді Гданському (Республіка Польща).

Детальніше: <https://lpnu.ua/events/ii-mizhnarodna-naukovo-praktychna-konferentsiia-osvitni-horyzonty-vidkryttia-novykh>,

<https://lpnu.ua/sites/default/files/2026/5/5/events/36218/pio-informacyniy-list-27052026.pdf>,

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc7A2jSueoAGbv2qT6gesvP8C8huIOhaWjvc7YdDSL-iAGS9g/viewform>

Фото: скріншот

ЗАСТОСУНКИ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

28 травня 2026 року у рамках серії заходів, присвячених практичному та відповідальному використанню інструментів ШІ в науковій роботі відбудеться вебінар «Застосунки штучного інтелекту для наукових досліджень». Захід покликаний надати слухачам вичерпну інформацію про поширення технологій штучного інтелекту та його вплив на усі аспекти

наукової діяльності - від пошуку літератури та аналізу даних до написання статей і виявлення нових дослідницьких напрямів. Планується обговорити наступні питання: сучасні ШІ-інструменти, що допомагають дослідникам працювати ефективніше, знаходити приховані зв'язки між публікаціями та прискорювати наукові відкриття; набуття компетентності в цифрових технологіях; застосунки ШІ для різних етапів життєвого циклу досліджень;

Research Rabbit та Litmaps - безкоштовні ШІ-інструменти нового покоління для пошуку та аналізу наукової літератури (побудова інтерактивних карт зв'язків між публікаціями, демонстрація взаємного цитування, пошук релевантних джерел, формування уявлення про цілісний ландшафт наукової теми, хронологію розвитку наукового поля). Організатор - Державна науково-технічна бібліотека України.

Детальніше:

[https://www.facebook.com/events/1469957881586143/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A\[%7B%22mechanism%22%3A%22attachment%22%2C%22surface%22%3A%22newsfeed%22%7D\]%2C%22ref_notif_type%22%3Anull%7D](https://www.facebook.com/events/1469957881586143/?acontext=%7B%22event_action_history%22%3A[%7B%22mechanism%22%3A%22attachment%22%2C%22surface%22%3A%22newsfeed%22%7D]%2C%22ref_notif_type%22%3Anull%7D),
https://us02web.zoom.us/.../register/B9xnzhkiQUe1xFSZeWnf_w

Фото: ДНТБ

СПРАВЖНЄ НАВЧАННЯ В ЕПОХУ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ПАНЕЛЬНА ДИСКУСІЯ

4 червня 2026 року у рамках серії заходів «Лідерство в галузі штучного інтелекту» відбудеться вебінар «Справжнє навчання в епоху штучного інтелекту: панельна дискусія». Він покликаний надати роз'яснення щодо того, як в епоху штучного інтелекту викладачі можуть адаптувати навчальні завдання та переосмислювати систему оцінювання, а також власні уявлення про навчання і дотримання оригінальності, коли ШІ став невід'ємною частиною академічної роботи студентів. Планується обговорити, як творчі завдання та система оцінювання розвиваються у відповідь на впровадження інструментів штучного інтелекту, принципи управління його впливом на освітній процес; практики переходу від оцінювання кінцевих продуктів до оцінювання процесу мислення, аналізу міркувань та доказів залученості; як бібліотеки можуть надавати допомогу в забезпеченні відповідального використання ШІ. Організатори: Choice, Clarivate.

Детальніше: <https://www.choice360.org/webinars/genuine-learning-in-the-age-of-ai-a-panel-discussion/>

Фото: скріншот

МАЙБУТНЄ СТУДЕНТСЬКОЇ МОБІЛЬНОСТІ

11 червня 2026 року відбудеться конференція «European Student Card Initiative: Shaping student mobility beyond 2027», присвячена перспективам студентської мобільності та розвитку цифрових інструментів. Вона стане площадкою для обговорення результатів консультацій щодо подальшого розвитку відповідної ініціативи. Під час заходу відбудеться презентація результатів онлайн-опитування, а також консультацій, проведених у онлайн та офлайн режимі; обговорення процесів цифровізації у контексті Європейського простору освіти, політик ESCI після 2027 року; церемонія ESCI Champions Awards, присвячена визнанню вагомому внеску у розвиток студентської мобільності в Європі. Організатор - Ініціативи Європейського студентського квитка.

Детальніше: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative/events/european-student-card-initiative-shaping-student-mobility-beyond-2027>, <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/european-student-card-initiative/about/esci-2028-2034/consultations>, <https://eacea.adriacongrex.it/registration-form-ESCI-shaping-student-mobility-beyond-2027/?event=1&type=part>

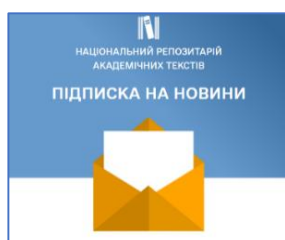
Фото: скріншот

Дякуємо Вам за підписку на дайджест інформаційних матеріалів НРАТ. Він створюється в рамках реалізації проєкту Національного репозитарію академічних текстів, який фінансується Міністерством освіти і науки України. Цільова аудиторія - науковці, освітяни, інноватори, здобувачі вищої освіти, автори і редактори наукових фахових видань, прихильники відкритої науки та відкритого доступу.

У щоденному режимі ця інформація оприлюднюється на офіційному вебпорталі Нацрепозитарію та сторінках НРАТ у соціальних мережах:

<https://nrat.ukrintei.ua/category/usi-novyny-na-portali/>,
<https://nrat.ukrintei.ua/category/naukovi-zahody/>
https://www.facebook.com/groups/578991159108587/?sorting_setting=CHRONOLOGICAL,
<https://t.me/NationalRepository>,
<https://invite.viber.com/?g2=AQBNMJ1iDNPI403rQ2x%2FeMt0spQItYQzEroTVETPdJIh2K97EhrByGTLtwG%2FP70p>
<https://mastodon.social/@nrat>
https://www.threads.com/@nrat_ukrintei
<https://bsky.app/profile/nrat-portal.bsky.social>

Усі бажаючі можуть оформити підписку на повідомлення про події, документи і заходи, які публікуються на ресурсах Нацрепозитарію. Для цього на головній сторінці вебпорталу у сервісі «підписка» достатньо обрати зручну періодичність повідомлень (щодня або раз на тиждень) та цільову спрямованість (науковцям, освітянам, інноваторам).

Детальніше: <https://nrat.ukrintei.ua/newsletter-list/>, <https://nrat.ukrintei.ua>